

جغرافیا و روابط انسانی، زمستان ۱۳۹۷، دوره ۱، شماره ۳

بررسی وضعیت توسعه یافتگی دهستان های شهرستان دهگلان با مدل رتبه اندازه در سال ۹۰

و ۹۵

سعدی صالحی^{۱*}، کاراوان تارام^۲

کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱۱/۱۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۱۱/۰۶

چکیده:

به کارگیری معیارها و روش های کمی جهت سطح بندی سکونتگاه ها در سیستم فضایی مناطق از سوی منجر به شناخت میزان نابرابری نقاط سکونتگاهی شده و از سوی دیگر معیاری جهت تلاش در راستایی کاهش فقر و نابرابری های موجود میان آنها محسوب می گردد، این تحقیق به بررسی و سنجش شاخص های توسعه انسانی در دهستان های شهرستان دهگلان واقع در استان کردستان بر اساس شاخص های آموزشی، فرهنگی و ورزشی-سیاسی-اداری، برق، گاز، آب- بهداشت و درمان-مخابرات و ارتباطات پرداخته شد، روش انجام تحقیق حاضر توصیفی-تحلیلی است، گردآوری اطلاعات با استفاده از منابع کتابخانه ای انجام گرفته، مدل مورد استفاده در این تحقیق مدل رتبه-اندازه است که برای سنجش میزان تعدل فضایی بین توزیع خدمات و جمعیت در دهستان این شهرستان بر اساس آمار ۱۳۹۰ و ۱۳۹۵ پرداخته شد نتایج این تحقیق در سال ۹۰ نشان می دهد که پژوهش ۱۰ / می باشد می توان گفت که در دهستان های شهرستان دهگلان بین جمعیت و خدمات بر اساس آمار ۱۳۹۰ تعادل ناچیزی وجود دارد و در سال ۹۵ مقدار عدد به دست آمده از این از این پژوهش ۳۰ / می باشد می توان گفت که در دهستان های شهرستان دهگلان بین جمعیت و خدمات بر اساس آمار ۱۳۹۰ تعادل به نسبت کم تری وجود دارد در این راستا بیشترین اختلاف مربوط به دهستان ئیلاق شمالی می باشد که از لحاظ جمعیتی دارای جمعیتی متناسب، اما از لحاظ خدمات در رتبه پایین تری و در وضعیت نامناسب قرار دارند بنابراین می طلبد که در برنامه ریزیها به این نقاط ضعیف توجه بیشتری شود و در جهت تقویت امکانات در این دهستان

ها اقداماتی اساسی انجام شود تا فاصله فضایی بین دهستان ها تعدیل شود

واژگان کلیدی: شاخص توسعه انسانی، مدل رتبه-اندازه، شهرستان دهگلان

مقدمه:

مفهوم توسعه به عنوان مفهومی کلیدی، محمل نظریه پردازیهای گوناگونی پس از جنگ جهانی دوم بوده است. پس از پایان جنگ جهانی دوم، بسیاری از کشورهای جهان سوم متوجه شکاف عمیق بین خود و کشورهای غربی شدند که در جنبه های مختلف زندگی اجتماعی نمایان بود. نخستین نظریه پردازیها در این زمینه، بر شکاف اقتصادی بین کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه تأکید میکردند و نخستین نظریه های توسعه، بر مبنای توسعه اقتصادی متناسب با الگوهای غربی قرار داشتند که از مهمترین این الگوها، الگوی نوسازی دانیل لرنر بود (مولانا، ۱۳۸۷، ۳۵). یکی از شاخص های مهم که در تعیین درجه توسعه یافتگی کشورها استفاده می شود شاخص توسعه انسانی است، توسعه انسانی یعنی بهبود کیفیت زندگی یا ارتقاء استانداردها زندگی افراد در یک کشور و یا یک منطقه است. (آذر، ۵۵، ۱۳۸۵) مفهوم توسعه و توسعه یافتگی از تقریباً نیمه دوم قرن بیستم در جهان مطرح شد (زنیل زاده و همکاران ۶۷: ۱۳۹۱) شاخص توسعه انسانی وسیله برای اندازه گیری پیشرفت انسانی در یک بافت مقایسه ای بین المللی، ملی و منطقه ای است (جمعه پور ۱۳۸۵: ۲۲۵) توسعه انسانی یکی از نظریه های متاخر توسعه بشمار می رود که از دهه ۱۹۹۰ به بعد مقبولیت عام یافت، از دید توسعه انسانی برخورداری از زندگی طولانی، سالم و خلاق هدف نهایی توسعه است (شیرزادی، ۱۱۰: ۱۳۹۱) با گذشت زمان و در پی اجرای الگوهای غربی در کشورهای جهان سوم، به تدریج نقایص و ضعف های این نظریه ها مشخص و عدم کارایی آنها در کشورهای جهان سوم به اثبات رسید. مهمترین دلایل شکست این الگوها، تأکید صرف بر توسعه اقتصادی، عدم توجه به توسعه فرهنگی، بالا به پایین بودن اجرای الگوی توسعه و عدم توجه به فرهنگو نیازهای جامعه هدف بود (سرواس ۴۵، ۱۳۸۴) از اینرو در درون این کشورها مخالفت هایی با الگوی مسلط توسعه آغاز شد و درونزا بودن مفهوم توسعه، لزوم مشارکت همه اقشار جامعه در توسعه و تأکید بر چندبعدی بودن این مفهوم، از مهمترین ویژگی های مفهوم توسعه در نظر گرفته شدند. لذا در کشورهای مختلف، الگوی مسلط غربی که بر پیمودن همان مسیر کشورهای صنعتی جهت رسیدن به توسعه تأکید می کرد، مورد چالش قرار گرفت و الگوهایی بومی متناسب با نیاز و توانایی کشورها در دستور کار قرار گرفت. از اینرو، مفاهیمی مانند مشارکت اجتماعی، توسعه درونزا و توسعه فرهنگی به کلید واژه های مهم نظریه پردازی توسعه پس از دهه ۱۹۷۰ بدل شدند (مرادی و فراسیابی، ۱۳۹۲) شاخص توسعه انسانی متوسط ظرفیت دستیابی به شاخص های توسعه انسانی در یک جامعه در نشان می دهد اما تفاوت ها، محرومیت ها و نابرابری ها را به صورت واقعی تبیین نمیکند (فوکادا، ۲۰۱: ۲۴۲)

پیشینه تحقیق:

^۱Sachiko Facade , Parr (2001),

بابایی فرد (۱۳۸۹) در مقاله‌ی به استفاده از روش تحلیل ثانویه داده‌ها، رابطه بین توسعه فرهنگی و توسعه اجتماعی در ایران مورد مطالعه قرار گرفته است. داده‌های این پژوهش عموماً از پیمایش ملی رفتارهای فرهنگی ایرانیان در سال ۱۳۷۸ و پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان در سالهای ۱۳۷۹ و ۱۳۸۲ اخذ شده و مورد تحلیل قرار گرفته است. دانش، آگاهی و اطلاعات گوناگون سیاسی، اجتماعی و فرهنگی اخذشده از مطالعه و استفاده از رسانه‌ها به عنوان عناصر توسعه فرهنگی و مواردی مانند تحقق عدالت، میزان روحیه مشارکت جویی در گروه‌ها و شکل‌های اجتماعی، آزادی، آسایش و رفاه در جامعه، امنیت و ... به عنوان سنجش‌های توسعه اجتماعی در نظر گرفته شده‌اند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که توسعه فرهنگی متغیری تأثیرگذار بر تحقق توسعه اجتماعی است. همچنین یافته‌های آن نشان دهنده وجود موانع متعددی مانند فقدان روحیه فردگرایی، نبود شرایط تکثر فکری و فرهنگی، آسیب‌های هویتی و فرهنگی و ... بر سر راه توسعه فرهنگی در ایران است. زیاری (۱۳۷۹) در مقاله با عنوان سنجش درجه توسعه یافتگی فرهنگی استان‌های ایران انجام داد که در این مقاله برای سنجش میزان توسعه فرهنگی در استان‌های ایران از ۲۳ شاخص کمی استفاده شده است. فرضیه اصلی تحقیق عبارت است از اینکه میان استانهای کشور از نظر درجه توسعه فرهنگی، تفاوت وجود دارد. نتایج پژوهش انجام شده نیز فرضیه اصلی تحقیق را اثبات می‌کند؛ به طوری که استان تهران به لحاظ وجود شاخص‌های توسعه فرهنگی دارای فاصله قابل توجهی با سایر استانهای کشور است و از این نظر، توسعه فرهنگی در سطح کشور به صورت ناهمگن اتفاق افتاده است. همانگونه که نتایج این پژوهش نشان می‌دهد، عدم وجود فرصتهای برابر در برخورداری از منابع، بهره‌گیری از الگوی توسعه (مرکز-پیرامون) و برنامه ریزی متمرکزگر در کشور از عوامل مهم توسعه فرهنگی نامتوازن در بین استان‌های کشور است. بدری و همکاران (۱۳۸۵) در مطالعه‌ای به تعیین سطح توسعه یافتگی روستایی شهرستان کامیاران با استفاده از شاخص موريس پرداختند. نتایج نشان داد که سطح توسعه یافتگی روستاهای این شهرستان متفاوت بوده و دارای اختلاف و نابرابری است به گونه‌ای که از مجموع هفت دهستان این شهرستان، یک دهستان در سطح توسعه یافته، پنج دهستان در سطح در حال توسعه و یک دهستان نیز در سطح توسعه نیافته قرار داشت. (مظفرزاده ۱۳۸۰: ۵۵)، به بررسی شاخص نیروی انسانی و تأثیر آن در روند علم و فناوری پرداخت و علت وجود شکاف عمیق و فزاینده که بین استانداردهای زندگی مردم در کشورهای توسعه یافته و کشورهای توسعه نیافته را اساساً ناشی از فاصله‌ی علمی و فنی بین آنها عنوان نمود است. در مقاله‌ای هم که توسط (سامتی و همکاران ۱۳۹۰: ۱۸۳) راجب تحلیل تأثیر شاخص‌های حکمرانی خوب بر شاخص توسعه انسانی صورت گرفت کیفیت حکمرانی خوب که از طریق میانگین موزون شاخص‌های حکمرانی محاسبه شده است، اثر مثبت و به لحاظ آماری کاملاً معنادار بر *HDI* دارد. هم‌چنین از بین شش شاخص حکمرانی خوب شاخص‌های ثبات سیاسی، کارایی دولت، کیفیت قوانین و مقررات و حاکمیت قانون اثری مثبت و به لحاظ آماری کاملاً معنادار بر شاخص توسعه انسانی دارند. خاکپور و باوانپور (۱۳۸۹) در مقاله‌ی با عنوان بررسی شاخص توسعه انسانی در کشورهای اسلامی انجام دادند که در این مقاله با استفاده از تحلیل داده‌های

موجود، به شناخت وضعیت شاخص های توسعه انسانی در کشورهای اسلامی، مقایسه این کشورها با یکدیگر و با سایر کشورهای جهان پرداخته شده است. نتایج این مطالعه نشان میدهد که کشورهای اسلامی از نظر شاخص های توسعه انسانی تفاوت های بسیاری با یکدیگر دارند و از نظر درجه توسعه منابع انسانی به مناطق مختلفی تقسیم بندی می شوند که به ترتیب عبارتند از: غرب آسیا، جنوب و جنوب شرق آسیا و آفریقا. همچنین نتایج این مطالعه نشان میدهد که به طور کلی شاخص های توسعه انسانی در کشورهای اسلامی نسبت به دیگر کشورهای جهان در سطح پایین تری قرار دارد. همانگونه که یکی از فرضیه های این مطالعه نشان میدهد، همبستگی میان سطح سواد و شاخص توسعه انسانی در کشورها حدود ۰,۹۸ است که این همبستگی در کشورهای اسلامی نیز در حد قوی ۰,۸۴۸ و نسبتاً قوی ۰,۶۱۹ است که نشان دهنده تاثیر سواد بر توسعه انسانی در کشورهای اسلامی است.

روش تحقیق:

تحقیق حاضر از لحاظ روش، توصیفی - تحلیلی، از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ گردآوری اطلاعات ترکیبی از روش اسنادی - کتابخانه ای است، روش رتبه - اندازه استفاده شده است.

مدل رتبه - اندازه از فرمول زیر تبعیت می کند

$$R = \frac{1 - \sum d^r}{N^r - n}$$

روال کار بدین صورت بوده که بعد از تهیه و جمع آوری اطلاعات مربوط به خدمات و جمعیت مربوط به دهستان های شهرستان میزان همبستگی بین جمعیت و خدمات مشخص شده است در این مدل مقدار R نشان دهنده اختلاف بین خدمات و جمعیت که هرچه این مقدار به یک نزدیک تر باشد نشانگر این است که توازن و عدالت برقرار است و هرچه به صفر هم نزدیک تر باشد نشانه عدم توازن و عدالت در بین دهستانها می باشد. شاخصهای این تحقیق از اطلاعات و آمار این تحقیق از فرهنگ آبادی های سال های ۱۳۹۰ و ۹۵ استخراج شده که در جدول شماره ۱ آمده است.

جدول ۱- مولفه و گویه های بکار رفته در پژوهش مورد بررسی در مدل رتبه اندازه

ردیف	مولفه	گویه
۱	طرح هادی	اجرای طرح هادی
۲	محل خرید مایحتاج مردم	محل خرید مایحتاج مردم

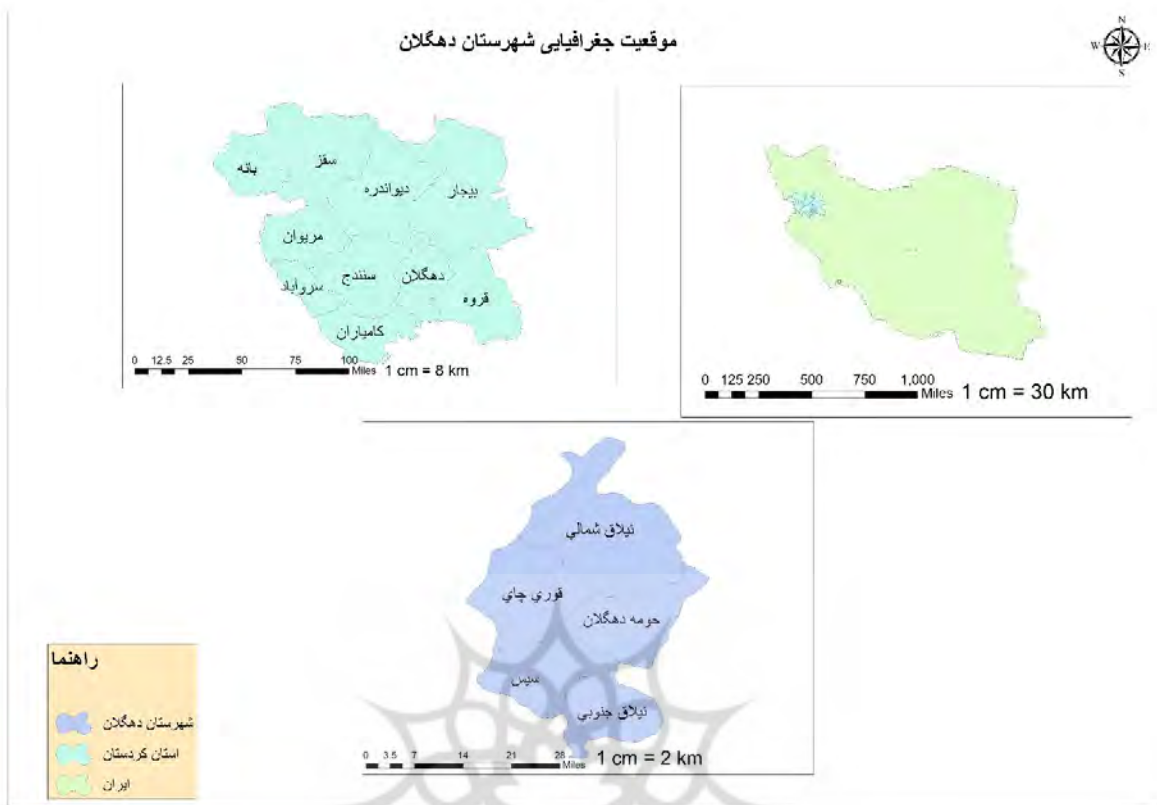
۳	آموزشی، فرهنگی و ورزشی	مهد، دبستان، مدرسه راهنمایی شبانه روزی پسرانه و دخترانه، مدرسه راهنمایی پسرانه و دخترانه، دبیرستان شبانه روزی پسرانه و دخترانه، هنرستان فنی و حرفه ای دخترانه و پسرانه، بوستان روستایی، کتابخانه عمومی، زمین ورزشی، سالن ورزشی
۴	مذهبی	مسجد، اما زاده، اماکن مذهبی سایر ادیان، مدرسه علمیه، امام جماعت، خانه عالم
۵	سیاسی و اداری	شورای اسلامی روستا، دهیاری، پاسگاه نیروی انتظامی، مرکز خدمات جهاد کشاورزی-مروج کشاورزی، شورای حل اختلاف، شرکت تعاونی
۶	برق، گاز، آب	برق شبکه سراسری، موتور برق دیزلی، انرژی نو، گاز لوله کشی، آب لوله کشی، سامانه تصفیه آب
۷	بهداشتی و درمانی	حمام عمومی، مرکز بهداشت، داروخانه، خانه بهداشت، پایگاه بهداشت، دندانپزشک، بهیار یا مامای روستایی، دامپزشک و تنکسین دامپزشکی، آزمایشگاه و رادیولوژی، غسالخانه، سامانه جمع اوری زباله، پایگاه آتشنشانی
۸	بازرگانی و خدمات	نمایندگی پخش نفت سفید، نمایندگی پخش سیلندر گاز، فروشگاه تعاونی، بقالی، نانوايي، گوشت فروشی، قهوه خانه، بانک، تعمیرگاه ماشین آلات کشاورزی، تعمیرگاه ماشین آلات غیر، جایگاه سوخت
۹	مخابرات و ارتباطات	صندوق پست، دفتر پست، دفتر مخابرات، دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات، دسترسی عمومی به اینترنت، دسترسی به روزنامه و مجله، دسترسی به وسیله نقلیه عمومی، دسترسی به ایستگاه راه آهن
	جمعیت	جمعیت سال ۱۳۹۰ و ۱۳۹۵

منبع: فرهنگ آبادیهای سال ۱۳۹۰-۹۵ استان کردستان

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی

مطالعه ی موردی:

شهرستان دهگلان یکی از شهرستان های استان کردستان است که در مرکز این استان قرار دارد و مرکز آن شهرستان دهگلان است ، این شهرستان دارای ۲ شهر به اسم دهگلان و بلبان آباد است، همچنین این شهرستان دارای ۲ بخش، ۵ دهستان، ۱۰۵ آبادی دارای سکنه و ۱۸ آبادی خالی از سکنه می باشد.

شکل ۱- موقعیت جغرافیایی شهرستان دهگلان (منبع: نگارنده، ۱۳۹۷)

یافته های تحقیق:

پراکندگی خدمات در دهستان های شهرستان دهگلان بر طبق آمار ۱۳۹۰ بدین شرح است که ئیلاق جنوبی با ۳۵۹، ئیلاق شمالی با ۳۲۹، سیس با ۲۹۴، قوری چای ۲۷۸، حومه دهگلان ۲۶۸ به ترتیب رتبه های ۱ تا ۵ را به خود اختصاص دادند. و بر طبق امار ۱۳۹۵ بدین شرح است که ئیلاق جنوبی با تعداد ۳۶۲ رتبه اول، دهستان ئیلاق شمالی با تعداد ۳۴۴ رتبه دوم، دهستان حومه ی دهگلان با ۳۳۴ رتبه سوم، دهستان قوری چای با تعداد ۲۸۲ رتبه چهارم و دهستان سیس با تعداد ۲۶۶ رتبه پنجم را دارند.

توزیع و پراکندگی جمعیت در دهستان های شهرستان دهگلان:

بر اساس سرشماری ۱۳۹۰ دهستان ئیلاق جنوبی با ۹۷۲۴ رتبه اول، دهستان قوری چای با جمعیت ۷۷۵۹ رتبه دوم، حومه دهگلان با جمعیت ۷۰۸۰ نفر رتبه سوم و دهستان سیس با ۶۶۴۳ رتبه چهارم و دهستان ئیلاق شمالی ۵۳۵۷ رتبه پنجم را دارا می باشند.

۱۳۹۵ دهستان ئیلاق جنوبی با جمعیتی ۹۲۵۴ نفر رتبه اول، دهستان قوری چای با جمعیت ۷۵۷۴ رتبه دوم، دهستان حومه دهگلان با جمعیتی ۷۰۵۴ رتبه سوم، دهستان سیس با جمعیت ۶۳۴۷ رتبه چهارم و دهستان ئیلاق شمالی با جمعیتی ۶۰۱۴ رتبه پنجم را دارا می باشد.

جدول ۲- یافته های تحقیق بر اساس آمار ۱۳۹۰ (منبع: نویسندگان، ۱۳۹۷)

دهستان	جمعیت	رتبه جمعیت	خدمات	رتبه خدمات	D1	D2
ئیلاق شمالی	۵۳۵۷	۵	۳۲۹	۲	۳	۹
حومه دهگلان	۷۰۸۰	۳	۲۶۸	۵	۲	۴
قوری چای	۷۷۵۹	۲	۲۷۸	۴	۲	۴
ئیلاق جنوبی	۹۷۲۴	۱	۳۵۹	۱	۰	۰
سیس	۶۶۴۳	۴	۲۹۴	۳	۱	۱

در نهایت بر اساس فرمول زیر میزان نهایی همبستگی بین خدمات و جمعیت در دهستان های مورد مطالعه به دست آمد.

$$R = \frac{1 - \sum d^2}{N^2 - n}$$

بر اساس مدل رتبه - اندازه، $\sum d^2$ مجموع مجذور تمام اختلاف رتبه خدمات و جمعیت می باشد

N هم تعداد متغیرها می باشد (که ۵ دهستان می باشد)

$$=R = \frac{1 - 108}{5^2 - 5}$$

$$R = \frac{1 - 108}{120} = 1 - 0.9 = 0.1$$

از آنجا که عدد بدست آمده در این مدل مقداری بین ۰ و ۱ می باشد هر چه عدد بدست آمده به ۱ نزدیکتر باشد میزان همبستگی بین خدمات و جمعیت در سطح متعادل قرار دارد لذا با توجه به اینکه مقدار عدد بدست آمده از این از این پژوهش ۰/۱ می باشد می توان گفت که در دهستان های شهرستان دهگلان بین جمعیت و خدمات بر اساس آمار ۱۳۹۰

تبادل ناچیزی وجود دارد در این راستا بیشترین اختلاف مربوط به دهستان نیلاق شمالی می باشد که از لحاظ جمعیتی دارای جمعیتی متناسب، اما از لحاظ خدمات در رتبه پایین تری و در وضعیت نامناسب قرار دارند بنابراین می طلبد که در برنامه ریزیها به این نقاط ضعیف توجه بیشتری شود و در جهت تقویت امکانات در این دهستان ها اقداماتی اساسی انجام شود تا فاصله فضایی بین دهستان ها تعدیل شود

جدول ۳- یافته های تحقیق بر اساس آمار ۱۳۹۵ (منبع: نویسندگان، ۱۳۹۷)

دهستان	جمعیت	رتبه جمعیت	خدمات	رتبه خدمات	D1	D2
نیلاق شمالی	۴۶۰۱	۵	۳۴۴	۲	۳	۹
حومه دهگلان	۷۰۵۴	۳	۳۳۴	۳	۰	۰
قوری چای	۷۵۷۴	۲	۲۸۲	۴	۲	۴
نیلاق جنوبی	۹۲۵۴	۱	۳۶۲	۱	۰	۰
سیس	۶۳۴۷	۴	۲۶۶	۵	۱	۱

در نهایت بر اساس فرمول زیر میزان نهایی همبستگی بین خدمات و جمعیت در دهستان های مورد مطالعه به دست آمد.

$$R = \frac{1 - \sum d^2}{N^2 - n}$$

بر اساس مدل رتبه - اندازه، $\sum d^2$ مجموع مجذور تمام اختلاف رتبه خدمات و جمعیت می باشد

N هم تعداد متغیر ها می باشد (که ۵ دهستان می باشد)

$$=R = \frac{1 - 6 \times 14}{5^2 - 5}$$

$$R = \frac{1 - 84}{120} = 1 - 0.70 = 0.30$$

از آنجا که عدد بدست آمده در این مدل مقداری بین ۰ و ۱ می باشد هر چه عدد بدست آمده به ۱ نزدیکتر باشد میزان همبستگی بین خدمات و جمعیت در سطح متعادل قرار دارد لذا با توجه به اینکه مقدار عدد به دست آمده آمار ۱۳۹۰ به دست آمده از این از این پژوهش ۱۰ / می باشد و بر اساس آمار ۱۳۹۵ نتایج پژوهش ۳۰ / است می توان گفت که در دهستان های شهرستان دهگلان ۱۳۹۵ تبادل ناچیزی وجود دارد در این راستا بیشترین اختلاف مربوط به دهستان نیلاق

شمالی می باشد که از لحاظ جمعیتی دارای جمعیتی متناسب، اما از لحاظ خدمات در رتبه پایین تری و در وضعیت نامناسب قرار دارند بنابراین می طلبد که در برنامه ریزیها به این نقاط ضعیف توجه بیشتری شود و در جهت تقویت امکانات در این دهستان ها اقداماتی اساسی انجام شود تا فاصله فضایی بین دهستان ها تعدیل شود

نتیجه گیری:

این تحقیق به بررسی وضعیت توسعه یافتگی دهستان های شهرستان دهگلان بر اساس مدل رتبه اندازه پرداخت که از لحاظ توزیع خدمات شرح است که نیلاق جنوبی با تعداد ۳۶۲ رتبه اول، دهستان نیلاق شمالی با تعداد ۳۴۴ رتبه دوم، دهستان حومه ی دهگلان با ۳۳۴ رتبه سوم، دهستان قوری چای با تعداد ۲۸۲ رتبه چهارم و دهستان سیس با تعداد ۲۶۶ رتبه پنجم را دارند. و پراکندگی خدمات در جمعیت در دهستان ها نیز بدین شرح است که بر اساس سرشماری ۱۳۹۵ دهستان نیلاق جنوبی با جمعیتی ۹۲۵۴ نفر رتبه اول، دهستان قوری چای با جمعیت ۷۵۷۴ رتبه دوم، دهستان حومه دهگلان با جمعیتی ۷۰۵۴ رتبه سوم، دهستان سیس با جمعیت ۶۳۴۷ رتبه چهارم و دهستان نیلاق شمالی با جمعیتی ۴۶۰۱ رتبه پنجم را دارا می باشد. نتایج این تحقیق نشان می دهد که مقدار عدد به دست آمده از این از این پژوهش ۳۰ / می باشد می توان گفت که در دهستان های شهرستان دهگلان بین جمعیت و خدمات بر اساس آمار ۱۳۹۵ تعادل به نسبت کم تری وجود دارد در این راستا بیشترین اختلاف مربوط به دهستان نیلاق شمالی می باشد که از لحاظ جمعیتی دارای جمعیتی متناسب، اما از لحاظ خدمات در رتبه پایین تری و در وضعیت نامناسب قرار دارند بنابراین می طلبد که در برنامه ریزیها به این نقاط ضعیف توجه بیشتری شود و در جهت تقویت امکانات در این دهستان ها اقداماتی اساسی انجام شود تا فاصله فضایی بین دهستان ها تعدیل شود

پیشنهادات:

تعادل فضایی بین دهستان های شهرستان دهگلان در زمینه های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی سبب برهم خوردن فضایی سکونتگاه و رشد شتابان و بی رویه شهرستان دهگلان شده است که نتیجه آن نامتعادل شدن ساختار فضایی شهرستان شده است که شیوه برنامه ریزی به صورت متمرکز اثرات زیانبار خود را به صورت های مختلف نمایان می سازد، جذب قسمت اعظم بودجه شهردر شهرستان و و بی بهره ماندن یا کاهش اعتبارات لازم دهستان های شهرستان دلیل اصلی این شکاف فضایی می باشد که برای ایجاد تعادل پیشنهادات ارائه می شود از قبیل: ۱- توزیع مناسب و عادلانه تر اعتبارات عمرانی و زیر ساختی ۲- رونق دادن به نقاط مرزی ۳- کنترل جمعیت جوایی کار در دهستان های شهرستان ۴- رونق دادن به کسب و کارهای زراعی و غیر زراعی در سطح این دهستان ها پیشنهاد می شود ۵- ارائه

راهکارهای برای جذب گردشگر ۶- ایجاد شهرک های صنعتی و نیمه صنعتی در دهستان های محروم باتوجه به نیاز های اولیه ثانویه ساکنان ۷- افزایش حس تعهد و پایبندی مردم از طریق مشارکت دادن مردم در طرح های توسعه فرهنگی و اقتصادی در این دهستان ها در جهت رسیدن به توسعه ۸- استفاده از منابع پایدار محیطی در دهستان ها ۹- حمایت از اقتصاده ای محلی و کوچک.

منبع:

۱. آذر، عادل (۱۳۸۵) رتبه بندی استان های کشور با استفاده با رویکرد تحلیل پوششی داده ها، فصل نامه پژوهش های اقتصادی، سال هشتم، شماره ۲۷، تابستان، ص ۵۵
۲. بابایی فر، اسدالله (۱۳۸۹) توسعه فرهنگی و توسعه اجتماعی در ایران، مجله رفاه اجتماعی، تابستان ۱۳۸۹، شماره ۳۷
۳. بدری، س. ع. و اکبریان رونیزی، س. ر. (۱۳۸۵). مطالعه ی تطبیقی کاربرد روش های سنجش توسعه یافتگی در مطالعات ناحیه ای مورد: شهرستان اسفراین. جغرافیا و توسعه، ۴ (پیاپی ۷) ۲۵-۵
۴. زیاری، کرامتالله (۱۳۷۹). سنجش درجه توسعه یافتگی در استان های ایران، فصلنامه علوم اجتماعی، شماره ۱۶، پاییز و زمستان ۱۳، ۱۹
۵. زنیل زاده، رضا-برزویان، صمد و علیرضا قجری (۱۳۹۱) بررسی و تعیین شاخصهای توسعه انسانی، آموزش در استان های کشور در سال ۸۷-۸۸ فصلنامه علمی-پژوهشی نگرشهای نو در جغرافیای انسانی، سال چهارم، شماره دوم، بهار ۹۱ صص ۶۳-۸۱
۶. شیرزادی، رضا (۱۳۹۱) توسعه و توسعه انسانی در قطر، فصلنامه مطالعات سیاسی، سال پنجم، شماره ۱۸، زمستان ۱۳۹۱، صص ۱۰۹-۱۳۰
۷. جمعه پور، محمود (۱۳۸۵)، مقدمه ای بر برنامه توسعه روستایی، دیدگاه ها و روش ها، سمت
۸. خاکپور، براتعلی، باوانپور، علیرضا (۱۳۸۹) بررسی شاخص توسعه انسانی در کشورهای اسلامی، چهارمین کنگره بینالمللی جغرافیدانان جهان اسلام، فروردین، ۱۳۸۹
۹. سامتی، مرتضی، رنجبر، همایون، محسنی، فضیلت (۱۳۹۰)، تحلیل تاثیر شاخص های حکمرانی خوب بر شاخص توسعه انسانی مطالعه موردی: کشورهای جنوب شرق آسیا (ASEAN)، پژوهش های رشد و توسعه اقتصادی، پاییز ۱۳۹۰، شماره ۴، صص ۱۸۳-۲۲۳
۱۰. سرواس، جان (۱۳۸۴)، دگرگونی در نظریه های ارتباطات و توسعه و پیامدهای آن در سیاستگذاری و برنامه ریزی ارتباطی، ترجمه علیرضا پاکدهی، فصلنامه رسانه، زمستان ۱۳۸۴، شماره ۶۴، ص ۴۳

۱۱. مولانا، حمید (۱۳۸۷)، اطلاعات عالمگیر و ارتباطات جهانی، ترجمه حسین برجیان، قم: انتشارات موسسه

آموزشی و پژوهشی امام خمینی. ۳۵

۱۲. مرادی، علیرضا و محمد صادق افراسیابی (۱۳۹۲)، ارتباطات و توسعه (مجموعه مقالات)، تهران: انتشارات مرکز

مطالعات و تحقیقات رسانه ها

۱۳. مظفر زاده، فتح الله (۱۳۸۰)، بررسی شاخص توسعه انسانی و تاثیر آن در روند توسعه علم و فناوری، رهایفت

ش ۲۴، بهار و تابستان ۱۳۸۰، ص ۵۵-۶۸

۱۴. *Sachiko Facade, Parr (2001), "Indicators of Human Development Rights Overlaps, Differences and What about the Human Development Index?", Statistical Journal of the United Nations, ECE/8, PP. 239-248*

